

СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1. Сценарні умови
2. Інерційний (песимістичний) сценарій розвитку
3. Оптимістичний сценарій розвитку
4. Базовий сценарій розвитку – поступове відновлення та реновація

Сценарні умови

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору, який враховує, що крім об'єктивного аналізу соціально-економічної ситуації Миколаївської міської територіальної громади, слід проводити аналіз зовнішнього середовища та можливих позитивних і негативних тенденцій в Україні та світі. Формування можливих сценаріїв розвитку громади здійснено на основі демографічних тенденцій, а також тенденцій внутрішньої та зовнішньої ситуації в Україні та за кордоном.

У лютому 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну. 24 лютого 2022 року Указом Президента України № 64/2022 введено воєнний стан, який продовжено і дотепер. Військові дії спричинили руйнівний вплив на життя людей та масове порушення ланцюгів економічної діяльності, руйнування інфраструктури, що насамперед призводить до значних економічних втрат як в Україні, так і в регіоні Європи, Центральній Азії та решти світу.

Продовження воєнних дій на території України, постійні обстріли тилових територій не дають можливості остаточно оцінити наслідки російської агресії та суттєво ускладнюють розроблення реалістичних прогнозів економічного і соціального розвитку Миколаївської міської територіальної громади, бюджетних показників на середньо- та довгостроковий період.

Високий ступінь невизначеності є характерною ознакою поточного стану, як з погляду часового проміжку й інтенсивності військових дій, масштабу подальших руйнувань, так і припущень щодо зовнішньоекономічної кон'юнктури (волатильність цін на світових товарних ринках, уповільнення зростання ключових торговельних партнерів, руйнація напрацьованих логістичних ланцюгів). Значна невизначеність щодо ключових припущень макроекономічного розвитку обумовлює наявність різних сценаріїв прогнозу зі значним ступенем відхилення. Високі ризики ускладнюють процес прогнозування та знижують точність прогнозів.

Подальший розвиток напряду залежить від того, як розвиватимуться події на фронті, чи

поновляться бойові дії на звільнених територіях тощо. Додатковий потужний вплив матимуть: ефективність та послідовність реформ, впровадження яких є необхідною умовою набуття Україною членства в ЄС, поглиблення діалогу влади з бізнесом та з суспільством, наскільки сервісно надаватимуться державні послуги, потенційний тиск на бізнес у будь-яких його форматах тощо.

За зазначеної військової, політичної та економічної невизначеності будь-які прогнози наразі видаються недостатньо реалістичними на тривалих відтинках часу. Можливо лише окреслити потенційні сценарії. А зважувати їх за ймовірністю та ризиками реалізації доцільно в процесі виконання Стратегії в залежності від змін зовнішніх та внутрішніх умов.

Основні прогнозні показники є попередньо-орієнтовними та надалі можуть бути скориговані на основі уточнення статистичних даних, зміни поточної військової, соціально-економічної ситуації та сценарних умов функціонування економіки з урахуванням внутрішніх і зовнішніх ризиків та загроз розвитку.

В основі кожного сценарію покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу. Основними сценаріями розвитку є:

- інерційний (песимістичний)
- оптимістичний
- базовий (цільовий).

Сценарні умови соціально-економічного розвитку українських міст та регіонів враховують такі групи чинників:

- (1) безпекові (продовження війни на території України)
- (2) зовнішні (тенденції світового економічного розвитку і зовнішньоекономічної кон'юнктури)
- (3) внутрішні:
 - національні: зміни економічної та соціальної політики держави
 - субнаціональні: соціально-економічний потенціал конкретного регіону/громади

Безпекові умови:

Тривалість військових дій, інтенсивність та географія бойових дій та їх наслідків, а також можливість атак на критичну інфраструктуру визначатимуть розвиток країни в цілому та кожного окремого регіону.

За оцінками вітчизняних та світових експертів¹ щодо можливості припинення війни на території України у найближчі два роки, найбільш вірогідними є три варіанти розвитку подій:

Перший: продовження війни на території України у першому півріччі 2024 року з встановленням миру наприкінці 2024 року.

Другий: війна триватиме в 2024 році, встановлення миру відбудеться лише всередині 2025 року.

Третій – війна триватиме щонайменше до 2026 року.

Безпекові умови	Сценарій 1	Сценарій 2	Сценарій 3
Припинення війни на території України ²	Друга половина 2024 року	Перша половина 2025 року	2026 рік

¹ https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q3.pdf?v=4

² Безпекові умови можуть редагуватись/уточнюватись в залежності від перебігу подій на фронті та змін воєнно-політичної ситуації

Враховуючи зазначене, матриця припущень передбачає:

Зовнішні умови:

Зовнішні умови розвитку кожного регіону формуються під впливом трендів розвитку світової економіки та, в першу чергу, тих ринків, на яких регіон може займати та утримувати стабільні позиції.

Світова економіка:

У 2023 році зростання світової економіки сповільнилося на тлі високої інфляції, підвищення відсоткових ставок, скорочення інвестицій і порушення логістичних ланцюжків, спричинених вторгненням Росії в Україну.

Очікується, що різке зниження темпів економічного зростання відбуватиметься майже всюди. Сполучені Штати Америки, Єврозона та Китай переживають період вираженої слабкості, а побічні ефекти від цього посилюють інші несприятливі фактори, з якими стикаються країни з ринками, що формуються, та країни, що розвиваються. Поєднання повільного зростання,

жорстких фінансових умов та великої заборгованості, ймовірно, послабить інвестиції та спровокує корпоративні дефолти. Подальші негативні шоки – такі як вища інфляція, ще більш жорстка політика, фінансовий стрес, глибша слабкість провідних економік або зростання геополітичної напруженості – можуть підштовхнути світову економіку до рецесії.

Упродовж 2025–2027 років світова економіка зростатиме на рівні 3 %, що є найслабшим прогнозованим середньорічним показником за останні 20 років та пов'язано з наслідками пандемії COVID-19, високою базовою ставкою Федеральної резервної системи США, старінням робочої сили в усьому світі та геополітичною роздробленістю. Головними проблемами світового та європейського розвитку у середньостроковій перспективі стане безпековий фактор та процес «економічного розщеплення», викликаний геополітичною напруженістю.

Темпи приросту / зниження економіки, відсотків³

Найменування показника	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Світ	3,4	2,8	3,0	3,2	3,2	3,1
США	2,1	1,6	1,1	1,8	2,1	2,1
Єврозона	3,5	0,8	1,4	1,9	1,7	1,5
Китай	3,0	5,2	4,5	4,1	4,0	3,6
Країни з ринками, що формуються, та економіками, що розвиваються	4,0	3,9	4,2	4,0	4,0	3,9

³ прогноз МВФ, *World economic outlook (International Monetary Fund), April 2023*
(https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO_WORLD/CHN/USA)

Світові ринки:

Після зростання на 45 % у 2022 році ціни на сировинні товари очікується, що ціни на сировинні товари впадуть і у 2024 році залишаться переважно стабільними. Зниження цін на енергоносії у 2023 році і незначне їх зростання у 2024 році відбуватиметься за рахунок звуження ринків на тлі тиску з боку пропозиції та налагодження логістики. Ціни на неенергетичні товари знизяться, оскільки глобальний попит виявляється слабшим.

Слабший світовий попит вже привів до падіння цін на нафту марки Brent, і за прогнозами вони залишаться на цьому рівні до кінця 2024 року.

Ціни на природний газ в Європі стрімко впали, але вони залишатимуться майже втричі вищими за середній рівень у 2015–2019 роках. Перед Європою все ще стоять виклики щодо забезпечення достатнього постачання наступної зими, серед яких посилення конкуренції за експорт природного газу з Азії. Також зниженню цін на природний газ сприятиме поступове зменшення залежності країн Європи від російського газу, суттєве скорочення його споживання та запровадження максимального рівня цін.

Прогнозується падіння цін на вугілля, оскільки очікуване зростання попиту з боку Китаю, ймовірно, буде компенсоване слабшим попитом в інших країнах, пов'язане з тим, що комунальні

підприємства переходять на природний газ. В тандемі з очікуваним зниженням цін на природний газ і вугілля прогнозується падіння цін на добрива, але в реальному вираженні ціни залишаться близькими до високих рівнів під час продовольчої кризи 2008–2009 років.

Прогнозується, що ціни на сільськогосподарську продукцію у 2024 році будуть знижуватися. Очікується, що площі посівів збільшаться в країнах Латинської Америки, Індії та Австралії на тлі поліпшення погодних умов, що сприятиме зростанню врожаїв. Разом із можливим поновленням подальшої роботи "зернового коридору" це сформує надлишкову пропозицію всупереч зростанню попиту, що призведе до зниження цін у прогнозованому періоді.

Очікується, що ціни на метали та мінерали впадуть, оскільки світовий попит у промисловості залишатиметься слабким, а відновлення Китаю, як очікується, буде значною мірою орієнтоване на сферу послуг.

Світові ціни на сталь та залізну руду формуватимуться під впливом зміни політики нульової толерантності до COVID-19 у Китаї та активізації попиту, у тому числі завдяки заходам з підтримки ринку нерухомості, що призведе до короткострокового зростання цін, однак надалі через пришвидшене нарощування пропозиції порівняно з відновленням попиту відновиться тенденція до зниження цін.

Ціни на світових ринках⁴

Найменування показника	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	звіт	очікуване	прогноз	прогноз	прогноз	прогноз
Середньорічна ціна на нафту марки Brent, доларів США за барель	99,0	75,4	71,3	69,4	68,0	66,7
Індекс світових цін на базові метали, середньорічний приріст / зниження, відсотків	"-5,6	3,5	"-2,6	"-1,5	"-0,5	1,7
Світова ціна на залізні руди, середньорічний приріст / зниження, відсотків	35,5	"-10,7	2,4	"-2,3	0,0	0,0

⁴ прогноз МВФ, World economic outlook (International Monetary Fund), April 2023

(https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEO_WORLD/CHN/USA)

Світова ціна на добрива (мочевина)*, середньорічний приріст / зниження, відсотків	44,9	"-"53,6	"-"3,1	"-"6,0	0,0	0,0
Світова ціна на кукурудзу, середньорічний приріст / зниження, відсотків	22,7	"-"14,0	"-"8,8	"-"7,2	"-"3,9	0,0
Світова ціна на пшеницю, середньорічний приріст / зниження, відсотків	"-"23,7	4,8	"-"8,0	69,4	68,0	66,7

* - прогноз Світовий банк, Global Economic Prospects, January 2023
<https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/254aba87-dfeb-5b5c-b00a-727d04ade275/content>

Внутрішні умови:

Внутрішні та зовнішні припущення загальнодержавного рівня

	Оптимістичний сценарій	Базовий сценарій	Інерційний сценарій
Зовнішня політика			
Інтеграція України до ЄС	Активно з 2024 року	Повільно (активізація з середини 2025 року)	Повільно (активізація з 2026 року)
Фінансова підтримка процесів відбудови України зі сторони міжнародних партнерів	Активне розширення	Уповільнення темпів	Слабка
Реалізація проектів зі Світовим банком, ЄБРР та іншими міжнародними організаціями	Вчасне отримання в запланованому обсязі	Затримка в одержанні зовнішнього фінансування та отримання його в менших обсягах, ніж заплановано	Значна затримка з отриманням зовнішнього фінансування
Обмеження для українських товаровиробників, введені країнами ЄС щодо експорту окремих груп продовольчих товарів	Скасовано наприкінці 2023 року	Дія подовжена до кінця 2024 року	Дія подовжена на весь період військових дій
Внутрішні припущення (державного та локального рівнів)			
податково-бюджетна політика			
Відновлення довоєнної системи оподаткування для платників податків, які перейшли з загального режиму оподаткування на єдиний податок	Так	Так	Так
Скасування податкових відстрочок, запроваджених під час воєнного стану	Повне скасування у 2023 році	Повне скасування з середини 2024 року	Повне скасування з середини 2024 року
Структурні зміни видаткової частини бюджетів різних рівнів (скорочення видатків на оборону та спрямування ресурсів на відновлення, відбудову та соціальний захист для задоволення повоєнних потреб)	Так	Так, з 2025 року	Так, з 2027 року

	Оптимістичний сценарій	Базовий сценарій	Інерційний сценарій
Збільшення фінансово-кредитної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва за рахунок місцевого бюджету	Так	Так, але в менших обсягах	Ні
Посилення бюджетної дисципліни та контролю за витратами бюджетів всіх рівнів	Так	Так	Так
Подальше наближення податкового законодавства України до законодавства ЄС шляхом внесення до Податкового та Митного кодексів України змін в частині податку на додану вартість, акцизного податку та мита	Так	Так	Так
грошово-кредитна та валютна політика			
Монетарна політика та заходи НБУ будуть спрямовані на підтримання курсової стабільності та підтримку сталого зниження інфляції	Так	Так	Так
Інфляційні та девальваційні очікування населення	Покращення	Погіршення, через триваючу небезпеку	Погіршення, через триваючу небезпеку
Розширення урядових та міських програм пільгового кредитування малого та середнього бізнесу	Так, з 2024 року	Так, з 2026 року	Ні
Розширення ринку страхових послуг, зокрема забезпечення розвитку страхування інвестицій від воєнних ризиків	Активне	Повільне	Повільне
соціальна політика			
Підвищення державних соціальних стандартів та гарантій	Так	Так, але в менших обсягах	Так, але не всіх, фіксація деяких на рівні 2023 року
Запровадження гарантованої базової соціальної допомоги	Так	Так	Так
Підвищення заробітних плат працівників бюджетної сфери	Так	Так	Ні
Активізація процесів повернення мігрантів до своїх домівок	Так, з 2024 року	Так, з 2026 року	Ні
політика розвитку реального сектору економіки			
Повернення на довоєнні локації виробничих потужностей	Так, частково	Ні	Ні
Розширення партнерських зв'язків між органами місцевого самоврядування та представниками бізнесу (в т.ч. соціального підприємництва)	Так	Так	Так, але дуже повільно
Відновлення доступу до морських портів Чорного моря з повним відновленням їх нормального функціонування	Так	Так, з 2025 року	Так, з 2027 року

	Оптимістичний сценарій	Базовий сценарій	Інерційний сценарій
Поетапне доведення рівня тарифів до ринкового рівня, підвищення тарифів для населення на газ та тепlopостачання	Друга половина 2024 року	Так, з 2026 року	Так, з 2026 року
Активізація притоку прямих іноземних інвестицій та міжнародної фінансової допомоги	Так, з 2024 року	Так, з 2026 року	Ні

Інерційний (песимістичний) сценарій розвитку

Інерційний (песимістичний) сценарій місцевого розвитку сформовано за комплексу припущень, що тривалий у часі (горизонти планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи

залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: **громада рухається по інерції, військовий та суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку.**

Національний рівень

1. Довготривала війна. Війна продовжується щонайменше до 2026 року, лінія фронту періодично змінюється, відкриваються нові напрямки (Одеса, Київ), проте без суттєвої переваги жодної зі сторін, частина територій залишаються під російською окупацією.
2. Населення України драматично скорочуватиметься до 25 млн у 2035 році. Так само відсоток пенсіонерів буде вищим за 20%.
3. Зростають видатки державного бюджету на утримання ЗСУ та ВПК, решта видатків зменшується.
4. Обсяг міжнародної фінансової та іншої допомоги стабілізується на рівні не більше 20 млрд грн або зменшується.
5. Прожитковий мінімум для працездатних осіб фіксується на рівні 2023 року.
6. Рівень корупції в країні зменшується незначно.
7. Питома вага капітальних видатків Зведеного бюджету становить не більше 0,5 відсотків ВВП.
8. Продовжується руйнування об'єктів інфраструктури внаслідок обстрілів ворога. Вичерпуються можливості щодо оперативного ремонту об'єктів інфраструктури.
9. В умовах довготривалої війни можливості місцевого самоврядування обмежуються.
10. Стагнація економіки, ВВП країни продовжує падіння, що не дає змоги подолати руйнівні наслідки війни.
11. Гривня підтримується виключно міжнародними кредитами та, відповідно, інтервенціями НБУ на валютному ринку.

Місцевий рівень

1. В структурі економіки громади критично зменшується частка промисловості, портова інфраструктура занепадає.
2. Інвестиційний та підприємницький клімат у громаді погіршується або залишається на тому ж рівні.
3. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
4. Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади не покращується або зменшується.
5. Продовжується руйнування інфраструктури через постійні обстріли.
6. Обмежені кошти на відновлення пошкоджених або зруйнованих об'єктів, модернізацію об'єктів інфраструктури, благоустрій, покращення умов надання послуг у різних сферах.
7. Демографічна динаміка від'ємна. Посилюються міграційні процеси.
8. Активізується релокація бізнесу до більш безпечних регіонів.
9. Невідповідність потреб ринку праці наявним вакансіям в територіальній громаді та відсутність можливості змінити кваліфікацію призводить до високого рівня безробіття.
10. Збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб призводить до збільшення навантаження на місцевий бюджет, систему соціального захисту, ринок праці.

12. Інвестиційна привабливість України на «нульовому» рівні.

13. Податковий тиск на підприємців залишається високим, в «тіньовому» секторі економіки залишається більше 50% малого і середнього бізнесу.

14. Номінальні доходи населення повільно зростають, а реальні – демонструють нульову або від'ємну динаміку (зменшуються). При цьому зростає розрив між високими і низькими доходами.

15. Зменшення реальних доходів населення та збільшення навантаження на бюджети всіх рівнів в частині підтримки соціальних стандартів життя населення.

16. В умовах суттєвого зростання тарифів підвищується вірогідність збільшення рівня неплатежів населення, що призводить до поглиблення кризи в ЖКГ та зростання тиску на бюджети всіх рівнів.

Результати інерційного сценарію:

•

Впродовж наступних років чисельність населення Миколаївської громади критично зменшується. Продовжується виїзд кваліфікованих спеціалістів та працездатного населення до відносно безпечних регіонів та міграція до європейських країн. Демографічна ситуація погіршується – рівень народжуваності та рівень смертності мають негативну динаміку, зберігається тенденція переважної частки жінок у загальній кількості населення. Чисельність молоді зменшується випереджаючими темпами. Натомість частка осіб старше працездатного віку збільшується, що призводить до зростання демографічного навантаження на працюючих.

- Доходи від промислового комплексу громади скорочуються внаслідок релокації підприємств та припинення діяльності частини малого бізнесу через небезпеку та зменшення конкурентоспроможності.

- Внаслідок скорочення робочих місць в реальному секторі більшість населення живе за рахунок торгівлі, послуг, бюджетних, пенсійних та соціальних виплат, активізується трудова міграція кваліфікованої робочої сили за межі громади та закордон.

- Негативний підприємницький клімат та низька інвестиційна привабливість громади не сприяють зниженню рівня тонізації економіки. Реальний сектор економіки повільно скорочується, активна робота ведеться тільки в бюджетній сфері.

- Внаслідок зменшення доходів місцевого та обмежених можливостей державного бюджету відновлення житла та модернізація інфраструктури розтягується на довгі роки.

- Через зруйновану або застарілу інфраструктуру погіршується якість послуг в різних сферах: ЖКГ (особливо тепло- та водопостачання, водовідведення, енергетичне забезпечення), освіта, охорона здоров'я, культура, транспорт та інші.

- Значні обсяги накопичених відходів та відсутність ефективної системи поводження з ПВ поглиблюють екологічну кризу та створюють несприятливі умови для життя мешканців громади. Зберігається високе антропогенне навантаження на природне середовище, що також ставить під загрозу забезпечення економічного зростання, розвиток туристично-рекреаційної сфери та покращання демографічних показників.

Оптимістичний сценарій розвитку

Оптимістичний сценарій розвитку побудовано на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна

створити самостійно) фактори впливу: **громада активно використовує можливості в умовах швидкого суспільно-економічного розвитку країни.**

Національний рівень

1. Війна завершується перемогою України та поверненням всіх територій в другому півріччі 2024 року.
2. Українці активно повертаються в країну. Україною цікавляться та приїжджають таланти з усього світу, інвестори вкладають кошти в проривні українські стартапи.
3. Видатки на оборону країни та підтримку ЗСУ та ВПК в середньостроковій перспективі стабілізуються.
4. Рішуче впроваджуються системні реформи для набуття Україною членства в Європейському Союзі: судова, податкова, антикорупційна та ін. Приймається політичне рішення щодо найскорішого членства України в ЄС.
5. Відкрито доступ українського бізнесу на європейський ринок. Це дасть змогу залучати до країни величезний капітал, щоб виробляти продукцію тут та продавати на європейський ринок.
6. Сформовані та активно працюють державні та міжнародні фонди повоєнного відновлення України та регіонів.
7. Інвестиційна привабливість країни покращується, реалізуються масштабні проекти з відновлення та розвитку громад та регіонів.
8. Україна вже у 2025 році стає найпривабливішою країною для розвитку людини, для ведення бізнесу, для талантів та інноваторів. Зростання ВВП є вищим за 7% на рік.
9. Гривня стабільна або її курс зростає до основних резервних валют.
10. Податкова реформа виводить бізнес із «тіні» та активізує мікро-, мале та середнє підприємництво.
11. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на послуги ЖКГ.
12. Державні джерела регіонального і місцевого

Місцевий рівень

1. Місцева влада активно заохочує мешканців до процесів відновлення та розвитку громади. Мешканці згуртовані, відчувають себе єдиною спільнотою.
2. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія, комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, Генеральний план, схеми зонування земель громади, інвестиційний паспорт громади тощо.
3. У громаді покращується підприємницький та інвестиційний клімат – громада стає привабливою для інвесторів – створюються та розвиваються високотехнологічні промислові підприємства, портова інфраструктура, підприємства глибокої переробки с/г продукції.
4. Внаслідок зростання реальних доходів населення громади суттєво скорочується міграція робочої сили за її межі та спостерігається приплив населення до Миколаєва з сусідніх громад та областей.
5. Громада є активним учасником впровадження Стратегії розвитку Миколаївської області та, відповідно, реципієнтом різних фондів регіонального та місцевого розвитку, в тому числі міжнародних фондів відновлення та розвитку України та регіонів, інших джерел фінансування проектів розвитку (наприклад, міжнародної технічної допомоги). Отримані кошти направляються не тільки на оновлення інфраструктури громади, але й на створення «точок економічного зростання».
6. Місцева влада активно співпрацює з партнерами та міжнародними організаціями з метою прискорення економічного та соціального розвитку.
7. Місто-герой стає туристичним магнітом, активно розвивається туризм та сфера гостинності.

розвитку мають стабільне наповнення, а розподіл коштів із них відбувається прозоро і кошти спрямовуються на реальні розвиткові проекти («точки зростання») та відновлення й підтримку інших функціональних територій.

13. Розвиток ВПК та створення продуктів подвійного призначення забезпечать ефективні оборонні системи для самої країни, а також продукти, що затребувані в усьому світі, з високою доданою вартістю.

14. Наявність розвіданих запасів газу та нафти дозволяють Україні не лише забезпечувати свої внутрішні потреби, але й стати в перспективі одним із європейських енергетичних хабів.

15. Україна посилює свою роль важливого елементу системи світової продовольчої безпеки.

16. У найбільш довгостроковій перспективі Україна буде хай-тек країною, де бізнес та економіка є високотехнологічними, висока якість життя, медицини, освіти. Завдяки устрою взаємодії суспільства та держави, де держава — це функція для громадян, Україна може стати магнітом і для мешканців Європи та інших країн.

Результат оптимістичного сценарію:

- Чисельність населення повертається до довоєнного рівня та має незначну тенденцію до зростання через активне повернення мігрантів (переважно жінок з дітьми), приплив ВПО та трудових мігрантів із сусідньої Херсонської області та навколишніх районів і громад.
- Активно розробляється та впроваджується в життя сучасна концепція містопланування і містобудівна документація.
- Громада формує свій новий імідж як інвестиційно привабливої території - до громади поступово заходять стратегічні інвестори, зокрема у галузі з високою доданою вартістю.
- Навколо стратегічних інвесторів активізується малий і середній бізнес, заповнюючи логістично-послугову нішу.
- Громада здійснює інвентаризацію земель та формує портфель привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки.
- Проведено комплексне оновлення портової інфраструктури та промисловості на сучасній науково-технологічній основі, впроваджено сучасні та безпечні технологічні процеси, здійснено перехід на енергозберігаючі та ресурсозберігаючі технології, існуючі

8. Економічна активність забезпечує надходження до бюджету, покращання якості та доступності муніципальних послуг для населення.

9. Стимулюється розвиток екологічно чистих технологій, використання відновлюваних джерел енергії та прийняття ефективних заходів з відновлення екосистем.

10. Миколаїв посилює свої позиції як центр науки та освіти, впроваджуються інноваційні технологічні рішення (SMART-технології) в усі сфери життя міста.

виробництва на території Миколаївської громади модернізуються та збільшують обсяги виробництва продукції.

- Набуває нового імпульсу розвиток високотехнологічного промислового виробництва та інновацій, в т.ч. через залучення інвестицій та ефективне функціонування індустріального парку.
- Зростає рівень доходів населення, що поживляє внутрішній ринок.
- Проекти розвитку в рамках реалізації Державної стратегії регіонального розвитку, Стратегії розвитку Миколаївської області та Стратегії розвитку Миколаївської міської територіальної громади активізують економічне життя, формуючи «якірні точки» економічного зростання.
- Активне залучення державних субвенції та коштів з інших джерел разом з чітким планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять значно підвищити рівень комфорту та покращити стан логістичної інфраструктури громади.
- Продовження євроінтеграційних процесів сприятиме зростанню зацікавленості інвесторів

до України та громади зокрема, створенню нових підприємств і зменшенню трудової міграції.

- Ефективна мережа закладів освіти та науки Миколаївської міської територіальної громади

надає якісну освіту і забезпечує пропозицію робочої сили відповідно до потреб місцевого ринку праці.

Базовий сценарій розвитку – поступове відновлення та реновація

Базовий (цільовий) сценарій є результатом критичної оцінки та можливих обмежень формування системи припущень оптимістичного сценарію розвитку: **громада докладає**

розвиткових зусиль, хоча суспільно-економічний стан країни в цілому залишається складним для активного розвитку

Національний рівень

Місцевий рівень

1. Продовження війни на території України в першому півріччі 2024 року з встановленням миру наприкінці 2024 року.
2. Економіка України адаптувалась до умов війни та повоєнного відновлення. Є розуміння, що відновлення економіки буде складним, поетапним і тривалим процесом.
3. До завершення воєнного стану дефіцит бюджету продовжить у якійсь, але помітній, мірі фінансуватись прямою емісією. Рівень інфляції є контрольованим з тенденцією до зменшення.
4. Партнери України зацікавлені в стабільній Україні та наближенні рівня життя українців хоча б до показників сусідніх Румунії, Польщі або Прибалтики. З осені 2024 року відбувається активна поствоєнна відбудова за рахунок коштів міжнародної спільноти та конфіскованих російських активів в рамках виплат репарацій Україні.
5. Відбудова зруйнованих об'єктів сприятиме зростанню ВВП на рівні 2-3 відсотки. Але це замало для подолання руйнівних наслідків війни самотужки.
6. Видатки на оборону країни і підтримку ЗСУ та ВПК стабілізуються (зменшуються), а вивільнені кошти спрямовуються на розвиток, у тому числі регіональний та місцевий (підтримка територіальних громад різних функціональних типів територій).
7. В рамках виконання Україною зобов'язань щодо членства в ЄС поступово впроваджуються необхідні реформи на національному та місцевому рівнях.
8. Інвестиційна привабливість України в перші повоєнні роки залишається низькою. В середньо- та

1. Громада формує власну ідентичність, мешканці громади активно залучені до суспільного життя та повоєнного відновлення.
2. З III кварталу 2024 року починається активне повоєнне відновлення з поступовим переходом до соціального та економічного розвитку.
3. По мірі відновлення інфраструктури та створення умов для безпечного та комфортного проживання мешканці громади повертаються додому з інших регіонів та країн.
4. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія, комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, схеми зонування земель громади, інвестиційний паспорт громади тощо.
5. До громади зростає інтерес з боку інвесторів, країн-донорів та партнерів з розвитку, МФО.
6. Підприємницький та інвестиційний клімат громади в короткостроковій перспективі мають невисоку позитивну динаміку, що стримує активність розвитку малого та середнього бізнесу.
7. Громада ефективно використовує державні трансферти на розвиток інфраструктури та створення власних «точок економічного зростання».
8. Громада активно залучає кошти з грантових та інвестиційних джерел, впроваджуючи при цьому принципи гендерного і партисипативного бюджетування.
9. Впровадження Стратегії розвитку Миколаївської області до 2027 року та партнерство з Миколаївською ОДА сприяє залученню додаткових ресурсів до громади, в

довгостроковій перспективі вітчизняні та іноземні інвестори вкладають кошти в ІТ, переробку агропродукції (в тому числі глибинну), відновлення житла та комунальної інфраструктури, енергетичну сферу (від генерації до збереження, зокрема, водневї технології), проєкти, пов'язані з видобутком і збагаченням корисних копалин (за умов демонополізації і подолання корупції в цій сфері). А також інвестують в розвиток логістики та будівництво (будівництво аеропортів, євроколій, прискорення залізничного сполучення, покращання портової інфраструктури тощо).

9. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги (застосування механізмів субсидювання соціально незахищених прошарків населення, запровадження регуляторних механізмів).

10. Податковий тиск на підприємців залишається високим, в тіні продовжує залишатися третина малого і середнього бізнесу.

11. Механізм державного інвестування у розвиток інфраструктури (дороги, транспортна, комунальна та енергетична інфраструктури) та розподілу коштів по областях і громадам залишається непрозорим.

12. Впроваджується державна програма підтримки малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції.

13. Доходи населення зростають повільно, зменшуючи відтік працездатного населення, проте недостатня кількість робочих місць та відсутність паритету у заробітній платі не забезпечує його повернення в країну.

Результат базового сценарію:

- Чисельність населення наближається, але не досягає довоєнного рівня (зберігається тенденція перевищення смертності над народжуваністю).
- За підтримки міжнародних партнерів розробляється та впроваджується в життя сучасна концепція містопланування і містобудівна документація.
- Громада поступово формує свій новий імідж інвестиційно-привабливої території: високотехнологічний та екологічний. Внаслідок ефективної політики місцевої та регіональної влади громада залучає стратегічних інвесторів у

тому числі реалізації масштабних розвиткових проєктів на території Миколаївської міської територіальної громади, за рахунок коштів державного бюджету, країн-донорів, МФО, інших джерел, не заборонених законодавством.

пріоритетні галузі економіки та сільського господарства.

- Громада здійснює інвентаризацію земель та формує портфель привабливих інвестиційних пропозицій, активно просуваючи їх на інвестиційні ринки.

- Проводиться поступово оновлення виробництва на сучасній науково-технологічній основі (зелені технології), запроваджуються сучасні та безпечні технологічні процеси, існуючі виробництва на території Миколаївської громади модернізуються та збільшують обсяги виробництва продукції.

- Громада поступово створює ефективну систему надання комунальних послуг, у тому числі транспортно-логістичні, енерго-, водо-, тепlopостачання, поводження з побутовими відходами та благоустрою.
- Підвищуються доходи малого та середнього бізнесу, проте динаміка має помірно позитивні показники.
- Поступово зростає рівень доходів населення, що стимулює внутрішній ринок.
- В громаду поступово заходять інвестори, зокрема у галузі з високою доданою вартістю, а також у сферу туризму, в тому числі й «зеленого» (активно розвивається туристично-рекреаційна галузь, туристичні маршрути вихідного дня тощо).

- Залучення державних субвенцій та інших бюджетних коштів разом з планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять підвищити рівень комфорту та покращити стан логістичної інфраструктури громади.
- У громаді створено умови для ефективної роботи бізнес-інкубаторів, індустриального парку, модернізації освітнього середовища, залучення інвестицій тощо.
- Активність мешканців громади підвищується, формуються нові громадські організації, в т.ч. що реалізують соціальні проекти у галузі надання соціальних послуг, прав людини та гендерної рівності, які додатково залучають позабюджетні кошти для розвитку громади та активізації громадянського суспільства.

